

СЕКЦІЯ 6. ЕКОЛОГІЧНИЙ БІЗНЕС: СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Аветисян М. Р.

*аспірантка Донецького національного університету
імені Василя Стуса, м. Вінниця, Україна*

СУБ'ЄКТИ ЕКОЛОГІЧНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ

Відповідно до Основного закону України держава забезпечує соціальну спрямованість економіки (ч. 4 ст. 13 Конституції України), обов'язком держави є забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України (ст. 16 Конституції України) [1].

Необхідною умовою втілення в дійсність зазначених положень, підвищення якості та збільшення тривалості життя населення, покращення екологічного стану, вирішення проблеми раціонального використання природних ресурсів є розвиток екологічного підприємництва.

Відповідно до Закону України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» основною передумовою реалізації екологічної політики в Україні є стабільне фінансування природоохоронної діяльності, вдосконалення економічних інструментів. З метою розвитку економічного механізму природокористування та природоохоронної діяльності необхідно стимулювати розвиток екологічного підприємництва, зокрема виробництво продукції, виконання робіт і надання послуг природоохоронного призначення (п. 4.10) [2].

На необхідність стимулювання розвитку екологічного підприємництва звертають увагу і в науковій літературі. Так, А. В. Печенюк зазначає, що одним із чинників, який спонукає до розвитку вітчизняного екологічного підприємництва, є, зокрема, посилення зацікавленості виробників у

виробництві конкурентоспроможної продукції з урахуванням екологічної складової [3, с. 174]. І. С. Скороход та Н. Г. Ребрина вважають, що основними напрямками, які забезпечать розвиток екологічного підприємництва в Україні, є, зокрема, сприяння залученню іноземних інвестицій та фінансове забезпечення запровадження екобезпечних інновацій з боку держави [4, с. 211].

Основні шляхи стимулювання охорони навколишнього природного середовища закріплені в Законі України «Про охорону навколишнього природного середовища», серед яких: надання пільг при оподаткуванні підприємств, установ, організацій і громадян в разі реалізації ними заходів щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища, надання на пільгових умовах короткострокових і довгострокових позичок для реалізації заходів щодо забезпечення раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього природного середовища та інше (ст. 48) [5].

Для реалізації передбачених законодавством заходів державного стимулювання діяльності у сфері екологічного підприємства важливе значення має чітке визначення суб'єктів, які мають права на відповідну державну підтримку.

В чинному законодавстві України, зокрема, в Господарському кодексі України, Законах України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про аквакультуру», «Про відходи» та ін., не окреслено види суб'єктів екологічного підприємництва, вимоги до їх правового статусу, в тому числі організаційно-правових форм здійснення діяльності.

На думку Г. І. Купалової суб'єктами екологічного підприємництва є юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм власності, фізичні особи, які здійснюють підприємницьку (господарську) діяльність без створення юридичної особи та інші, передбачені законодавством України суб'єкти діяльності, які здійснюють виробництво продукції, виконання робіт та послуг природоохоронного призначення. При цьому автор зазначає, що ні на міжнародному, ні на вітчизняному рівні не визначено чіткі єдині критерії,

склад продукції, робіт, послуг природоохоронного призначення за видами, а також не розроблена їхня класифікація. Вони не виділяються окремими позиціями в статистиці як екологічне підприємництво [6, с. 38].

О. О. Корчинська та В. М. Маховка, досліджуючи такий вид екологічного підприємництва як сільський зелений туризм, також розглядають питання суб'єктного складу цих відносин та його організаційно-правової форми. О. О. Корчинська стверджує, що організаційно-правовою формою агрооселі може бути юридична особа, фізична особа-підприємець та особисте селянське господарство [7, с. 82]. В. М. Маховка зазначає, що організаційно-правовими формами підприємницької діяльності в сфері сільського зеленого туризму є господарські об'єднання, до яких належать підприємства корпоративного типу (товариство з обмеженою відповідальністю, акціонерне товариство) формальні асоціація, громадські організації, кластери) та неформальні об'єднання сомодільна співпраця), а також індивідуальні форми (особисте селянське господарство, незареєстровані приватні фізичні особи) [8].

Отже, в юридичній літературі відсутній єдиний підхід щодо віднесення учасника господарських відносин до суб'єкта екологічного підприємництва, а також до його організаційно-правової форми.

Враховуючи вищезазначене, важливе значення в контексті нагальної потреби стимулювання розвитку екологічного підприємництва, має визначення ознак суб'єкта екологічного підприємництва та розробка системи організаційно-правових форм господарювання, в яких цей суб'єкт має право здійснювати діяльність в сфері екологічного підприємництва. Зокрема, доцільно передбачити в законі вимоги до змістовних характеристик діяльності учасника господарських відносин (вироблення екологічної продукції, обсяг виробленої і реалізованої екологічної продукції та ін.), на підставі яких можна віднести його до суб'єкта екологічного підприємництва, не встановлюючи при цьому додаткові обмеження щодо вибору організаційно-правової форми господарювання, визначені загальними нормами господарського законодавства.

Література:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598.
2. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010 № 2818-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – С. 1284. – Ст. 218.
3. Печенюк А. В. Перспективи розвитку екологічного підприємництва в Україні / А. В. Печенюк // Інноваційна економіка. – 2013. – № 3. – С.172–175.
4. Скороход І.С. Напрями розвитку екологічного підприємництва в Україні / І. С. Скороход, Н. Г. Ребриня // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції. – 2013. – № 4. – С. 206–212.
5. Про охорону навколишнього природного середовища: Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 41. – Ст. 546.
6. Купалова Г. І. Екологічне підприємництво як невід’ємна складова сталого розвитку України / Г. І. Купалова // Вісник Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченко. – 2011. – № 26. – С. 36–39.
7. Корчинська О.О. Організаційно-економічне та інституційне забезпечення розвитку сільського зеленого туризму // Агросвіт. – 2015. – № 5. – С. 80–83.
8. Маховка В. М. Сучасні організаційно-правові аспекти організації підприємств сільського (зеленого) туризму в Україні // Молодий вчений. – 2015. – № 2. – С. 1217–1221.

Барковська К. А.

*аспірантка Донецького національного
університету імені Василя Стуса*

ЕКОЛОГІЧНИЙ ЛІЗИНГ ЯК ФІНАНСОВИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У зв’язку з розвитком промислового виробництва гострою стає проблема забруднення навколишнього природного середовища та екологічної безпеки. Внаслідок використання відсталої та застарілої матеріально-технічної бази більшістю підприємств країни, постійно виникають великі екологічні та соціально-економічні втрати та збитки. Тобто, небезпечна екологічна ситуація в країні вимагає посилення уваги до проблем екологізації виробництва. Процес екологізації потребує залучення великих коштів, що значно